

Visie en beleid studentbegeleiding

Auteur: H. Burgmans/J. Cuijpers

Datum: 16 september 2019

Status: Vastgesteld in DT 16.09.2019

Kenmerk: 201901703

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Voorwoord	1
Missie en Visie ROC de Leijgraaf	1
Visie coachen en studentbegeleiding ROC de Leijgraaf	2
Inrichting van de begeleidingslijn voor coachen en studentbegeleiding	3
Wat vraagt dit?	6
Tweede en derdelijns begeleiding met Student Services (STS)	7

Voorwoord

Binnen de Leijgraaf werken we iedere dag aan onze prachtige opdracht; de begeleiding van 'onze' studenten bij het succesvol deelnemen aan de (regionale) arbeidsmarkt en samenleving. We dragen bij aan de ontwikkeling van vaardigheden die onze studenten toerusten om, in een sterk veranderende arbeidsmarkt en samenleving, wendbaar te zijn en de regie te kunnen pakken. Studentbegeleiding is een integraal onderdeel van het onderwijs binnen de Leijgraaf. Iedereen, die betrokken is bij onze studenten, heeft een rol bij de begeleiding van die studenten. Studentbegeleiding is de kern van onze pedagogische opdracht en daarmee het fundament onder onze opleidingen!

In dit visiestuk beschrijven we de kaders waarmee we onze pedagogische opdracht gestalte willen geven en waarlangs we het fundament willen leggen. Kaders die richtinggevend zijn om te komen tot een heldere Leijgraaf-koers.

Peer van Summeren, voorzitter College van Bestuur

Missie en Visie ROC de Leijgraaf

We willen dat studenten zich volledig kunnen ontplooiën als mens in de maatschappij, maar ook als sterke en flexibele beroepsprofessional voor onze regio. Dit realiseren wij doordat de regio ons klaslokaal is. We halen de praktijk uit de regio de school binnen en brengen studenten de regio in. Met ons kleinschalige, toegankelijke karakter versterken we de binding met de regio. Dit past bij ons en maakt ons uniek. We bieden onze studenten beroepsopdrachten en praktijksituaties aan die oplopen in complexiteit en diversiteit, omdat dit de beste leerschool is om je te ontwikkelen als mens en professional. Het aanleren van kennis en vaardigheden is daarbij ondersteunend.

Leren is meer dan kwalificeren. De opdracht van ROC de Leijgraaf is gericht op de begeleiding van de ontwikkeling van de gehele mens, op de groei naar volwassenheid¹. Goed onderwijs omvat naast de kwalificatie voor het beroep van morgen en in de toekomst ook een pedagogische opdracht. Namelijk studenten te begeleiden bij het worden van een volwassen burger die kansrijk, volwaardig en wendbaar kan deelnemen aan een dynamische – regionale - samenleving en arbeidsmarkt. Dit "leren" ontstaat in sociale interacties waarbij door middel van actief leren meerdere 'intelligenties' en talenten worden aangesproken en ontwikkeld. De kunst van de onderwijsgevende hierbij is om het "nieuwe" te verbinden aan het "aanwezige" en om te zorgen voor een stimulerende en krachtige leeromgeving. Deze

¹ Zie strategie 2019, de regio als klaslokaal

leeromgeving kent als basis de beroepspraktijk en wordt opgebouwd rond concrete en betekenisvolle opdrachten uit die praktijk én de eigen praktijk van de student (bijvoorbeeld bijbaantje, vrijwilligerswerk etc). De beroepsopdrachten, die we laten oplopen in complexiteit en diversiteit, halen we uit de regio waarin we geworteld zijn, Noordoost Brabant, en voeren we samen met onze partners uit die regio uit. Enerzijds halen we de praktijk uit de regio de school binnen en anderzijds brengen we onze studenten de regio in.

Uitgangspunten voor ons onderwijs:

1. Beroepspraktijk is uitgangspunt voor het leren
2. Persoonlijke begeleiding in het proces van ontdekken en ontwikkelen
3. Leren is een sociaal proces
4. Beroepsopdrachten vormen de kern van het onderwijs; "echt" leren
5. We geven ons onderwijs vorm met regionale partners
6. We bouwen het curriculum op met als kader dat er een zichtbare mix moet zijn van:
 - a. ondersteunend leren
 - b. binnenschools praktijkleren
 - c. buitenschools praktijkleren – beroepspraktijkvorming (BPV)
7. We bieden de leerprocessen én begeleiding van extern sturend naar zelfsturend aan

Visie coachen en studentbegeleiding ROC de Leijgraaf²

Iedere student van de Leijgraaf ervaart iedere dag, de hoge mate van inzet en betrokkenheid van de Leijgraafmedewerkers bij zijn leerproces en ontwikkeling. Hij krijgt onderwijs én begeleiding van goede kwaliteit, waarbij de basiskwaliteit uit de wet educatie beroepsopleiding (WEB), vertaald in de inspectiekaders³, de ondergrens is. Naast vakmanschap is er ook aandacht voor persoonlijke ontwikkeling als mens en als lid van de gemeenschap. Bij deze ontwikkeling worden onze studenten begeleid op school en in de beroepspraktijkvorming BPV. Begeleiding van 'onze' studenten gebeurt altijd en overal door docenten, instructeurs én coaches en bestaat uit formele en informele begeleiding.

Kortom; de basisbegeleiding is een onderdeel van het dagelijkse werk van iedere docent en instructeur elke les, ieder uur. Het is niet een activiteit die náást het lesgeven komt; het gebeurt juist ook tijdens het lesgeven!

De coach heeft een belangrijke, expliciete rol. Er is sprake van begeleiding op een doorlopende ontwikkel-/leerlijn waarvan het startpunt in het primair onderwijs ligt, hier wordt de basis gelegd voor een leven lang ontwikkelen.

Iedere student heeft een coach. Nadat de student gekoppeld is aan een coach⁴ zal deze, tijdens de periode dat de student op ROC de Leijgraaf zit, de student begeleiden. Bij voorkeur heeft de student voor zijn gehele schoolloopbaan dezelfde coach en deze begeleidt de student ook in de BPV.

De coach houdt zicht op de **totale ontwikkeling** van de student en begeleidt de student bij het plannen en organiseren van zijn leerproces. De begeleiding is methodisch én procesmatig. Er is een veilige relatie met deze vaste begeleider. De coach kent de student en zijn leefwereld en voelt zich hierbij betrokken. De coach is bereikbaar en benaderbaar voor de student. De begeleiding vindt plaats in een loopbaangerichte leeromgeving⁵. Dit betekent dat de student de kans krijgt om veel (praktijk-)ervaringen op te doen. De beroepspraktijkvorming is hierom een belangrijk onderdeel van iedere opleiding en de studentbegeleiding. Er wordt **regelmatig** (richtlijn is 5-6 gesprekken per schooljaar) en naar behoefte gesproken met de student over zijn ervaringen, vragen en dilemma's. Hierbij wordt hij uitgenodigd/ondersteund om betekenis te geven aan deze ervaringen en hier keuzes en vervolgstappen aan te koppelen. Er is waardering/erkenning voor (eerder) opgedane ervaringen en de doorontwikkeling van de

² Zie; checklist richtinggevend kader coachen en studentbegeleiding

³ Zie; de WEB en de kaders van de Inspectie

⁴ Bij de overgang naar een volgend leerjaar, een andere opleiding, ander niveau kan de student een ander coach krijgen

⁵ Zie samenvatting visie loopbaangerichte leeromgeving ROC de Leijgraaf

student (ontwikkelingsgericht). Het proces van extern gestuurd naar zelfgestuurd leren wordt begeleid. De begeleiding is adaptief en situationeel.

Periodiek wordt de student mondeling en schriftelijk geïnformeerd over zijn ontwikkeling en gestimuleerd om passende vervolgstappen te zetten. Verslaglegging /rapportage hiervan vindt plaats in het studentvolgsysteem. De begeleidingsmomenten zijn geoormerkt in tijd en zichtbaar in het curriculum, doel en inhoud van de begeleidingsmomenten is geëxpliciteerd. Het begeleidingsproces wordt gemonitord. Bij specifieke (beroeps-) vraagstukken kan de student in overleg doorverwezen worden naar student services (STS). Hier wordt begeleiding en ondersteuning geboden in de tweede en indien nodig verwezen richting derde lijn.

Coaching kan individueel, groepsgewijs en klassikaal plaatsvinden en kan onderdeel van het rooster zijn.

Voor de BOL en BBL gelden dezelfde principes en uitgangspunten. Waarbij er in de uitvoering andere keuzes gemaakt kunnen worden vanwege de andere (uren-)organisatie van onderwijs.

Inrichting van de begeleidingslijn voor coachen en studentbegeleiding⁶

1. Instroom

Gebruik bij de instroom van de student de beschikbare informatie uit het vo, zoals het loopbaandossier, het digitaal doorstroomdossier, etc, voor een soepele overgang van de student van het vo naar ROC de Leijgraaf.

2. Kennismaking / kennismakingsgesprek

Voor de studenten, die doorstromen naar opleidingen op ROC de Leijgraaf, dient deze overgang in zijn algemeenheid vloeiend en zonder hiaten of overlap te verlopen. Meer specifiek betekent dit dat aangesloten moet worden bij de beginsituatie van de student en hier op een passende wijze vervolg aan wordt gegeven. Op het moment dat de student is ingeschreven, start de (loopbaan oriëntatie-) begeleiding. Het kennismakings-proces en eventueel gesprek vormen hierin een belangrijk onderdeel. In deze fase wordt een vervolg gegeven aan de kennismaking van de student met de school en de 'school' met de student. Het loopbaandossier dat de student meebrengt van het vo vormt een belangrijke informatiebron over de student en zijn ontwikkeling tot nu toe.

De persoonlijke producten die voortkomen uit deze fase worden verzameld in het loopbaanportfolio van de student. De student is eigenaar van dit portfolio. Hiermee wordt een begin gemaakt met de (loopbaanoriëntatie-) begeleiding en de opbouw van het (loopbaan-)portfolio.

3. Toewijzing coach voor de begeleiding van de individuele ontwikkeling van de student.

Nadat de student gekoppeld is aan de coach zal deze, tijdens de periode dat de student op ROC de Leijgraaf zit, de student begeleiden. De coach houdt zicht op de totale ontwikkeling van de student; hierbij gaat het om

- de beroepsinhoud/-identiteit (kwalificatiedossier),
- de loopbaancompetenties,
- de burgerschaps- en de kritische denk-vaardigheden,
- de keuzedelen,
- de resultaten bij de (AVO-)vakken ,
- en de persoonlijke omstandigheden van de student.

De coach ondersteunt en begeleidt de student bij het op- en bijstellen van zijn persoonlijk loopbaanplan en het opbouwen van het loopbaanportfolio. Daarvoor gaat hij hierover regelmatig in

⁶ Zie; Methodisch begeleiding geven aan de loopbaan van de student

gesprek met de student, stelt vragen, geeft feedback zodat de student weet waar hij staat en wat hij verder kan ontwikkelen.

4. Voortgang van externe sturing naar zelfsturing met sturingsinstrumenten zoals het loopbaanplan en het loopbaanportfolio.

Met zijn **loopbaanplan** kan de student sturing geven aan zijn gehele leerproces/ leerloopbaan. Het bevat;

- Beroeps- en vakinhoudelijke leervragen en leeractiviteiten,
- Leerloopbaangerichte leervragen en leeractiviteiten,
- Leervragen/activiteiten voor de ontwikkeling van burgerschap en kritische denkvaardigheden,
- Leervragen/activiteiten die betrekking hebben op de keuzedelen,
- Leervragen/activiteiten bij de (AVO-)vakken ,
- Persoonlijke leervragen en leeractiviteiten.

Het **loopbaanportfolio** wordt onderscheiden van het examendossier. Het loopbaanportfolio bevat alleen bewijsstukken en resultaten die de ontwikkeling van de student laten zien. De student is eigenaar van het loopbaanportfolio. In het loopbaanportfolio zijn opgenomen:

- ✚ het loopbaanplan,
- ✚ de verzamelde bewijsstukken waarmee zichtbaar gemaakt wordt waar de student staat in zijn ontwikkeling nml,
 - ontwikkelingsgerichte beroeps- en vakinhoudelijke bewijsstukken,
 - leerloopbaangerichte bewijsstukken,
 - bewijsstukken voor burgerschap en kritische denkvaardigheden,
 - bewijsstukken bij de keuzedelen,
 - de resultaten bij de (AVO-)vakken ,
 - bewijsstukken bij persoonlijke leeractiviteiten.

5. Mogelijke begeleidingsmomenten/gesprekken tijdens een schooljaar.

De voortgangsbegeleiding is gestructureerd en zorgvuldig, en is afgestemd op de behoeften van de student en de vereiste competentieontwikkeling. De opleiding stelt de student in staat de opleiding op het vereiste niveau en binnen de geprogrammeerde tijd te behalen. Coaches gaan regelmatig na in welke mate de studenten profiteren van het geboden onderwijs en hoe hun ontwikkeling verloopt. Zij analyseren de oorzaken bij afwijkende prestaties.

- ✚ Op school aan het begin en aan het einde van een periode,
- ✚ In het eerste leerjaar gekoppeld aan het BSA,
- ✚ In de BPV, aan het begin, tussentijds en ter afsluiting,
- ✚ Met ouders,
- ✚ Afrondend gesprek opleiding,
- ✚ Etc.

Iedere student, die wordt ingeschreven in een mbo-opleiding, krijgt in het eerste jaar een BSA⁷. Dit advies wordt bij voorkeur gegeven aan de hand van studievoortgangsgesprekken. In dit gesprek bespreekt de school met de student hoe de opleiding bevalt, wat er goed gaat en waar eventueel meer begeleiding nodig is om zich succesvol te ontwikkelen. Er wordt een waardering uitgesproken over de ontwikkeling en voortgang en de student krijgt een voorlopig studieadvies (VSA). Het VSA mondt uiteindelijk uit in een BSA. In het kader van het kwalitatief goed begeleiden van studenten zal de opleiding voor het BSA al enkele begeleidingsmomenten /gesprekken hebben ingepland.

6. Doorstroom.

Er vindt, tijdens het afsluiten van de opleiding, een afrondend gesprek plaats. Tijdens dit gesprek, met de coach, wordt gekeken op de totale ontwikkeling van de student tijdens de opleiding. Ook wordt vooruitgeblikt naar de vervolgstappen die de student wil gaan zetten.

Er vindt passende uitstroombegeleiding plaats richting werk en/of vervolgstudie

⁷ Zie; regeling bindend studieadvies

Wat vraagt dit?

Naast de coach heeft iedereen én zeker iedere docent/instructeur in de organisatie een rol bij de begeleiding van de student. Iedereen die betrokken is bij de begeleiding van studenten zou tenminste over de onderstaande kenmerken moeten beschikken.

1. Is empathisch,
2. Kan een relatie aangaan en ontwikkelen met de groep en de individuele student,
3. Denkt en handelt vanuit kansen, is positief en waarderend,
4. Kan een vertrouwensrelatie creëren, de student voelt zich veilig,
5. Geeft ruimte om te kunnen leren, de student mag fouten maken,
6. Begeleidt naar zelfstandigheid (van sturing/naar zelfsturing),
7. Heeft een open houding,
8. Is activerend,
9. Is nieuwsgierig naar en betrokken bij de student, de student wordt gekend, ervaart oprechte interesse in hem als persoon! Holistisch,
10. Beschikt over communicatieve vaardigheden en kan luisteren, samenvatten, doorvragen, niet invullen voor een ander, etc,
11. Kan samenwerken, hulp aanbieden en vragen,
12. Heeft kennis van het beroep, het kwalificatiedossier, een loopbaangerichte leeromgeving en het arbeidsmarktperspectief,
13. Beschikt over pedagogische en didactische vaardigheden,
14. Heeft kennis van de doelgroep,
15. Kan begeleidingsstijl aanpassen aan de doelgroep,
16. Kan signaleren en doorverwijzen,
17. Heeft enige specifieke kennis van problematiek,
18. Kan methodisch begeleiden,
19. Kan relevant, kort en bondig rapporteren,
20. Heeft een voorbeeldrol,
21. Is benaderbaar en bereikbaar.

In de basis gelden deze competenties voor alle medewerkers. Specifiek houdt de coach zicht op de **totale ontwikkeling** van de student en begeleidt hij de student bij het plannen en organiseren van zijn leerproces, de reflectie hierop en stimuleert hij de student om passende keuzes te maken en vervolgstappen te zetten. Deze begeleiding is methodisch én procesmatig. De verantwoordelijkheid voor de totale ontwikkeling betekent ook de verantwoordelijkheid voor het inwinnen van advies en/of het doorverwijzen naar de tweede lijn.

De coach is verantwoordelijk voor verslaglegging over het begeleidingsproces en het hanteren van relevante procedures en protocollen.

Om alle coaches, docenten en instructeurs te ondersteunen bij het invullen van hun rol zullen er professionaliseringstrajecten plaats vinden die passen bij de persoonlijke ontwikkelvraag.

⁶ zie; overzicht taken, rollen en competenties coachen en studentbegeleiding ROC de Leijgraaf

Tweede en derdelijns begeleiding met Student Services (STS)

Tweedelijns begeleiding⁹

De 2^e-lijn omvat de advisering over de route naar het diploma, op het moment dat er extra begeleiding nodig is. De coach en docenten kunnen een beroep doen op de medewerkers van het STS (via de coach). Docenten, coaches, medewerkers van STS werken via intercollegiale overleg. Zij ontwikkelen gezamenlijk een gemeenschappelijk referentiekader over wat de afbakening is tussen de 1e en 2e lijn (in een teamoverleg, één op één, bij een leerlingbespreking etc.

Vragen op onderstaande gebieden kunnen aanleiding zijn het STS om advies te vragen:

- leerproblemen, leerachterstand, studievaardigheden
- leerbepelingen: dyslexie en dyscalculie
- studiekeuzebegeleiding
- psychosociale problemen
- gedragsproblemen
- gedragsbepelingen (persoonlijkheidsstoornissen)
- interculturele problematiek
- motivatieproblematiek
- buitenschoolse problematiek
- gebrekkige sociale vaardigheden
- veelvuldig verzuim
- crisissituaties
- fysieke bepelingen

Vanuit hun deskundigheid adviseert de STS-medewerker de coach in specifieke situaties. De coach krijgt praktische handelingssuggesties en/of informatie over bijvoorbeeld problematiek/bepelingen, procedures, financiën.

Tegelijkertijd vindt ook zorgfiltering plaats; waar dat noodzakelijk is, wordt geadviseerd om door te schakelen naar 3^e-lijns begeleiding. De lessen in het Centrum Taal- en Rekenen richten zich op de 3e slag in het taal- en rekenonderwijs, met als doel om achterstanden bij instroom dan wel opgelopen tijdens de opleiding op te heffen. Zodat in de opleidingsteams gewerkt kan worden aan de 1e en 2e slag gericht op het behalen van de eisen van het examen. Samen met de student, en in overleg met de vakdocent Nederlands, Engels of rekenen, wordt een programma op maat gemaakt.

Voor studenten waar vóór de start van de opleiding al duidelijk is dat er 2e- en/of 3^e-lijns begeleiding nodig is, wordt al bij de kennismaking in samenwerking met het STS een Ondersteuningsplan opgesteld zoals hieronder beschreven.

Derdelijns begeleiding

De aanvullende individuele maatwerkbegeleiding die studenten krijgen van interne en externe specialisten, gecoördineerd door het STS. Kenmerkend voor de 3^e lijns begeleiding is dat er ook buiten de organisatie mensen zich bezig houden met de begeleiding van de student. Dat vraagt om goede afstemming met alle betrokkenen, niet in de laatste plaats met de student zelf. Het vraagt ook om planmatig, handelingsgericht werken en duidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden.

Verwijzing van 1^e naar 2^e- en 3^e-lijns begeleiding

Bij stagnatie in de ontwikkeling van de student raadpleegt de coach de 2^e lijn voor advies. Wanneer de coach niet beschikt over de juiste expertise verwijst deze de student door naar de 2^e lijn.

⁹ Zie: ?

Zoals **beschreven**, vindt in de 2^e lijn zorgfiltering plaats. STS zal doorverwijzen naar de 3^e-lijns begeleiding als de problematiek het interne aanbod overschrijdt.